

Dostává se vám do rukou mapa zobrazující jedno z nejvýznamnějších období českých dějin, poznamenané bouřlivým politickým, hospodářským a kulturním rozmachem, ale i úpadkem a hlubokou krizí.

Jan Lucemburskú

V roce 1310 (po vymření Přemyslovců – 1306) díky sňatku Jana Lucemburského s Eliškou Přemyslovnou nastupuje na český trůn dynastie Lucemburků. Král Jan Lucemburský pobýval často za hranicemi, věnoval se válečným tažením a rytířským kláním, proto se mu říkalo král cizinec. Země spravovali významní šlechtici a moc krále se oslabovala. Za své vlády rozšířil území českého státu o většinu Slezska a Horní Lužici. Už slepý zemřel rytířskou smrtí v bitvě u Kresčaku v roce 1346, kde ve stoleté válce bojoval na straně Francie proti Angličanům.

Eliška Přemyslovna

Karel IV., Janův syn, český král a římský císař, byl vychován u francouzského královského dvora, kde získal kvalitní vzdělání. Ve Francii, Lucembursku a Itálii získal řadu zkušeností se správou země. Po návratu do Čech usiloval jako markrabě moravský o obnovení královského majetku a autority královské moci.

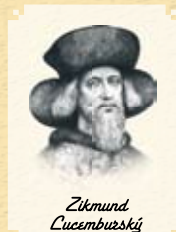
Kazal. 9U

K významným činům Karla IV. patří povýšení pražského biskupství na arcibiskupství, stavba katedrály sv. Víta (1344), založení pražské univerzity a Nového Města (1348). Koupěmi a dynastickou politikou získal nová území Horní Falce, Dolní Lužici, slezské Svídnicko a Braniborsko. Země, které byly součástí českého státu, se označovaly země Koruny české (Koruna česká). V roce 1355 byl Karel IV. korunován římským císařem a roku 1356 posílil právní postavení českého státu ke Svaté říši římské ve Zlaté bule Karla IV.

Wáclaw 91)

Václav IV., Karlův syn, nedosáhl velikosti svého otce a nebyl úspěšný v zahraniční ani domácí politice. Koncem 14. stol. se dostal do sporu s pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna, dalšími členy rodu Lucemburků (Jošt, Zikmund) i se šlechtou, která vytvořila tzv. panskou jednotu. Dvojí uvěznění krále panskou jednotou a ztráta vlády v říši (r. 1400) podlomily královskou autoritu. Narůstaly hospodářské a sociální problémy ve společnosti. Poměry v církvi kritizovala řada reformátorů, z nichž byl nejvýznamnější mistr Jan Hus, který v kázáních v Betlémské kapli kritizoval prodávání odpustků, bohatství a morální úpadek církve. V roce 1409 přispěl k vydání Dekretu kutnohorského, který posílil český vliv na pražské univerzitě. Jeho odsouzení a upálení jako kacíře v Kostnici 6. 7. 1415 vyvolaly v Čechách velké pobouření. Jeho příznivci začínali přijímat svátost oltární pod obojí způsobou a jejich symbolem se stal kalich. V roce 1419 došlo k útoku Pražanů na Novoměstskou radnici a svržení odpůrců kalicha z oken (první pražská defenestrace). Nemocný král Václav IV., rozrušený událostmi v Praze, brzy zemřel. Začalo bouřlivé období husitských válek.

Zikmund
Cucemburskij

V létě r. 1420 byla u Prahy odražena vojska 1. křížové výpravy v čele se Zikmundem Lucemburským, který se nechal korunovat králem, ale v Čechách nebyl uznán. To potvrdil i Časlavský sněm (r. 1421). Po dlouhých bojích došlo k jednání mezi husity a koncilem v Basileji. Výsledkem těchto jednání byla kompaktáta – povolení přijímání pod obojí. V roce 1436 se konal sněm v Jihlavě, který přijal kompaktáta a uznal Zikmunda českým králem. Ten se snažil obnovit autoritu krále, ale již v roce 1437 zemřel a tím skončila i vláda Lucemburků.

Otázky pro práci s mapou:

- 🌿 Která území získal Jan Lucemburský a kdy?
 - 🌿 Která území ovládal koncem své vlády Karel IV.?
 - 🌿 Který významný hrad u řeky Berounky založil Karel IV.?
 - 🌿 U kterých řek se těžilo zlato?
 - 🌿 Zkuste určit, která královská města byla horní.
 - 🌿 Která území ztratil český stát za vlády Václava IV.?
 - 🌿 Zkuste určit, co bylo velkou vášní Václava IV.
 - 🌿 Která současná hlavní města jsou na území dříve ovládaném Karlem IV.?(jsou tři)
 - 🌿 Vypište z mapy královská města ve vašem okolí.

Spojovačka:

A	1346	1	1419
B	území získané Janem Lucemburským	2	1344
C	Betlémská kaple	3	Chebsko
D	arcibiskupství v Praze	4	1348
E	smrt Karla IV.	5	Jan Hus
F	první pražská defenestrace	6	bitva u Kresčaku
G	území získané Karlem IV.	7	Dolní Lužice
H	založení Nového Města pražského	8	1378

Karlštejn
(původní stav)